

I E L T E A T R E

Ecos del Congrés de la S. U. T.

Com sabeu—o potser com no sabeu— aquest Congrés s'ha celebrat a la casa que fa cantonada al carrer de la Pietat, avui adquirida i reconstruïda per la Diputació provincial. Els congressistes hi entraven pel famós pont dels sospirs, després d'haver travessat el Palau de la Generalitat.

Sens dubte la gent de teatre que prenia part en el Congrés van apreciar com calia aquest conjunt particularment escenogràfic.

Llàstima que a la casa del costat (la que havia ocupat "La Basílica") els picapedrers treballaven amb notable impetu. Lur martilleig a penes deixava seguir les deliberacions del Congrés. Per acabar-ho d'adobar, les campanes enormes de la Catedral voltaven els congressistes de vibracions sonores i el carillón del Sr. Milà cantava les seves melodies dringants...

Tot plegat ha estat excessivament moyennageux.

En matèria de poliglòtisme, els organitzadors han fet un paperet més aviat lamentable. Ni el Sr. Joaquim Montaner, Secretari de l'Exposició i President de la secció d'Autors del Congrés, ni el Sr. Pinilla, gerent de la Societat d'Empresaris i President de la secció de Jurisprudència, han gosat prescindir de l'interpret. Si no s'arriba a esdevenir l'excel·lent interpret del Sr. Diez-Cano, el país hauria donat la impressió d'un monolingüisme exagerat.

L'element femení, indispensable avui en tota reunió internacional que s'estimi, era representat per l'actriu Sra. Josefina Tàpies, l'escriptora Maria Luz Morales, una dama elegant i regularment àgée el nom de la qual ignorem, una escriptora romanesa, prima, de nas aguilenc, que va fer unes bones conferències sobre el teatre del seu país, i la signorina Bassevi, periodista italiana, que va produir entre l'element masculí aquells remolins discrets, però perceptibles, que denuncien l'existència d'una dona amb color (color, en el llenguatge americà del cinema, designa aquella qualitat indefinible que nosaltres de vegades anomenem amb el mot barroer de ganxo).

M. Téry, jove cult, i prim, vincladís, és un autor que a hores d'ara organitza la publicació a París d'una gran revista internacional de teatre, que es titularà *Bravo!* Noblement obsessionat per la seva empresa, l'home no sabia parlar d'altra cosa. Cada dos minuts prenia un congressista pel braç i el duia a un recó i començava: —Bravo!...

Per cert que aquest minyó va cometre amb la més graciosa lleugeresa del món, una planxa remarcable. Volent dur la propaganda del seu *Bravo!* al màxim de saturació, va arrossegar cap a una cantonada quatre o cinc congressistes i va dir-los: —Chers confrères, je suis persuadé de l'importance du mouvement littéraire catalan, dont je ne m'en doutais pas... Eh, bien: "Bravo!" lui consacrerai toute l'attention qu'il mérite.

Va parlar una estona en aquest sentit, accentuant aquest sentit, sense adonar-se que els senyors que l'escoltaven esdevenien inexpressius i malcarats. Cap d'ells no era de Barcelona. Tots quatre eren de Madrid.

Bravo!

En Gual, vice-president de la reunió, gairebé mai seia a les cadires del Congrés. Passejava pels corredors i per les antecambres amb el seu aire elegantment elegiac, més elegiac que mai. Decantava el coll com sota l'amenaça d'un coltell invisible.

En Pere Bohigas Tarragó — d'un temps ençà més Bohigas que Tarragó — treia el cap al Congrés amb la seva cara de *Cu-Cut* sense barretina. No hem pogut esbrinar si era content o malcontent de la seva obra.

L. T. B.

UN RECORD DE NONELL

GEORGES COURTELINE

L'admiració per Courteline per mi és inseparable del record de l'Isidre Nonell. Vaig conèixer el gran humorista francès pel gran pintor del carrer de Sant Pere més baix. En la meua llibreria, guardo un petit volum que havia estat de Nonell; és una edició de *Les facéties de Jean de la Butte*, el primer llibre de Courteline. És una edició de butxaca; no porta data, però jo fa uns vint-i-vuit anys que el tinc en la meua companyia i el guardo amb un afecte especial, perquè hi ha un autògraf de No-

tre artista sentia en aquella època pel gran escriptor, amb el qual tenia evidents afinitats de temperament i d'esperit.

Georges Moinaux, en la fama Georges Courteline, ha estat un clàssic i com els grans clàssics, ha estat llegit i ha fet riure copiosament moltes persones que no sospitaven que se les havien amb un home afavorit amb aquest mèrit temible per molta gent. Courteline, com Molière — amb els anys no hi haurà interval sensible entre aquests dos homes en la història de la lite-

GEORGES COURTELINE en la seva època més gloriosa de cul de café (1909), vist per A. Delannoy.

nell. No és cap dedicatòria, però val més que una frase amistosa. En la pàgina blanca que precedeix l'índex, hi ha escrit això:

Prends mon cœur pour ton maqueriau.

Són versos d'alguns cuplets, escrits amb llapis París, el llapis que Nonell usava habitualment pels seus dibuixos.

A continuació, i escrits amb llapis plom, hi ha anotats aquests diàlegs breus:

—Tenir caràcter vol dir no assemblar-se, als altres, tenir *algo* més que els altres.

—Llavors, papà, tu tens caràcter. (El subratllat d'*algo*, és meu.)

Després, apunta:

—Te, mira un senyor que fa de pintor.

—Se n'han de fer de papers ridículs per guanyar-se la vida!

La simpatia, l'admiració per l'inoblidable pintor de les gitanes, no m'ofusca prou per treure deduccions ditiràmiques sobre les aptituds literàries avortades de Nonell.

Qualsevol dels seus dibuixos val incomparablement més que aquestes mostres insignificants d'escriptor càustic. Aquest modest volum de Courteline, amb l'autògraf que l'acompanya, per mi, té un valor d'afeció com no podria reclamar-lo cap altre volum de la meua caòtica llibreria.

Deixant de banda, però, aquest aspecte afectiu, la pàgina i tot el volum són un document preciós que ens evoca tota una època: l'època del naturalisme, de la bohèmia i de la literatura de café; Courteline ha estat un dels grans literats de café.

Nonell aleshores venia de París; havia rumbejat la seva xalina desbordant, negra com el seu vestit amb les calces amples de dalt i inversement estretes de baix; la cara rossiniana de Nonell es feia més carnosa i esblaimada, emergint d'un coll tirànic a l'ombra de les ales amples d'un barret tou, negre i pla. Era l'uniforme dels cabarets montmartresos que Nonell havia freqüentat assiduament. A Barcelona duia a la butxaca el volum de Courteline, comprat a París, i el feia servir de carnet de notes. Això vol dir l'admiració que el nos-

ratura francesa —, arrènca directament del poble i no hi perd mai el contacte. La seva obra té aquella miraculosa ingenuïtat aparent, amb la qual el temps s'esmossa, aquella naturalitat, plena de ciència; com Molière, porta les seves figures fins a les últimes conseqüències i de vegades sembla que senti l'embraguesa del grotesc. És implacable sempre, però és bo; la generositat del seu cor és infatigable, però per una delicadesa substancial, per un sentiment de decència invencible, disfressa la generositat amb rialles.

Courteline és dels homes que ha fet riure més, i farà riure moltes generacions, perquè el seu art toca el viu de la humanitat. Perquè una tendència dels homes, apilota el ridícul damunt les maleses, la bestialitat, les absurditats de la reglamentació social, fa grotesques la petulància, la baixa submissió, la rapacitat, la ignorància vanitosa. Pocs humoristes han penetrat com ell el secret que el temor, la por, torna dolents els homes i els fa cometre heroicitats obscures; ell com ningú més ha sabut rebellar-se contra el destí cruel que s'abraona contra pobres esperits minúsculs, esmaperuts entre els prejudicis i la mediocritat feroç de la gent.

A aquesta honestetat de cor correspon una honestetat literària exemplar. Mirbeau deia: "Es un home que escriu les històries de soldats amb l'idioma de Leconte de Lisle", i ell mateix, parlant del seu estil, escrivia: "Sóc un home que forma les seves frases igual que es formen els trens: amb vagons deixats al final de les vies. Jo també vaig a buscar les paraules i les arrio fins a posar-les en ordre perquè marxin."

Aquest gust per la justesa, aquest sentit de ponderació, és la garantia que preservava el seu estil i el que li dona l'alta jerarquia, unànimement acatada per tot hom. Courteline corregia les proves amb una vigilància extrema i modificava el text d'una edició a l'altra. Gràcies a aquest control, a aquesta preocupació constant de l'estil, les seves descripcions dels interiors més modestos literàriament, ténen la noblesa d'un passatge de Bossuet.

Per totes aquestes raons és que descobrim una íntima afinitat amb el nostre Nonell. Com ell, també amava el poble; i s'exaltava amb indignació riallera davant la insignificància activa dels pallusos; com ell, li agradava barrejar-se en el món barroer del barris humils. Courteline amava fer la manilla en un recó de café; el nostre pintor freqüentava els teatres de melodrama del Paral·lel, on la gent reia estrepitosament o tremolava d'emoció, i era amic de gitanes i esparrecats. Però com ell també tenia aquest gust per la precisió, aquest instint de natural selecció, aquella fe en la tècnica i aquella noblesa substancial de l'estil.

Courteline és mort; se n'ha anat d'aquest món a setanta un anys, amb les dues cames amputades. Feia anys, però, que no escrivia; comprenia que no hauria dit res de nou ni de millor del que havia dit fins a cinquanta anys. Això és una altra prova de la seva honestetat literària. La mort d'aquest gran escriptor ens ha evocat la figura del nostre gran pintor. Estic cert que ell fou un dels primers d'admirar-lo a Catalunya; la penyora que en tinc, m'obligava a oferir l'homenatge pòstum del pintor de les gitanes barcelonines al creador de Boubouroche, de Lidoire, d'Alceste convertit; de tantes figures gloriosament grotesques, profundament humanes.

CARLES CAPDEVILA

Aurea de Sarrà la noia de can Picafoç

Dijous passat, al Círcol Artístic. Salle comble.

A la presidència el senyor Cardunets, president sempre. Una copa monumental, amb un bolado a dins, presidint també. Al costat una senyora rossa, ben abillada.

Tinc el gust de presentar-vos la senyoreta Aurea de Sarrà, que us parlarà de la dansa — diu el senyor Cardunets. Fa una discreta reverència i s'asseu. S'aixeca la senyoreta. És rossa, opulenta, té cara de nina i els cabells de groc de canari.

Jo, senyors, una vegada vaig anar a Grècia i vaig dansar davant del senyor Papanatassius... Per cert que ens hi vam trobar amb el senyor Estelrich i ens fèrem molt amics.

En efecte, d'això en va parlar el *D'Act D'Allà*. La recordem, retratada, a dalt d'un safareig d'Atenes, fent pose grega.

Heus aquí, però, que en sentiria es desenvolupen els nostres records adormits. Reconeixem en la persona de la dansarina grega una noia menestral de Badalona, amb la qual havíem jugat de menuts.

Carrer de Sant Pere, carrer d'En Lluch. Dos carrers que es donen les mans. Al carrer d'En Lluch, una escola, a can Picafoç; a can Picafoç una noia rossa, indubtablement grega, la qual certament és la mateixa que ara trobem a l'Artístic més grega que mai i amiga de l'Estelrich, d'En Bosch Gimpera, d'En Carrion i d'En Vilaró, el dels ventalls.

L'escola del senyor Picafoç era atapeïda de xicots. Era home rigorista. Era, a més a més, republicà radical i havia estat regidor de l'Ajuntament. Entre els del partit passava per intel·lectual. Era alt, gros, una mica ferreny. En juntar-se els dos partits republicans del districte de Granollers, els radicals i els nacionalistes, per a combatre l'enemic comú — les dretes — fou nomenat regidor.

Això era en temps de la Solidaritat, quan En Salmeron anava per aquests pobles fent d'apoteosi. Cagüé a Badalona, on se li féu una rebuda solemnnial. Els prohoms dels partits republicans l'anaven a esperar a l'estació arreglats. Entre aquests, el senyor Picafoç amb la filla, que ara es diu Aurea de Sarrà, vestida de República: gorro frigi, banda tricolor i ram de flors de colors combinats. El Pare Picafoç havia reproduït la *Merienda Fraternal*.

En saltar En Salmeron del vagó que el conduïa, la xicoteta s'atansà i li oferí el ram simbòlic, i li donà la benvinguda. L'avi, que era krausista i sentimental alhora, es va enternir i l'abraçà.

Fou un esdeveniment del qual es va parlar al poble durant molt temps. La noia Picafoç va adquirir un gran prestigi. Hom la mirava amb molt respecte. Abans frufem, en passar pel seu costat estirant-li les fal·dilles i la trena, per a fer-la xisclar. Des d'aquell dia ja no ens hi vam atrevir. Per bé que vagament, sentíem que la noia Picafoç era un cas d'excepció i que l'havíem de respectar. El destí, per mitjà d'En Salmeron, la separava de nosaltres i la destinava a ocupar altres llocs de categoria més enlairada que no pas el d'una casa de mare menestral.

Heus aquí el fet. Afegiu ara el següent. A dotze anys ja era una bona moixa que feia molt goig. Treballava a cal Isop, una fabrica de toquilles, mitges de seda i mantons de Manila, propietat del senyor Joan Giró, exdiputat provincial radical i autor d'un llibre de filosofia que va editar el vell López i no es va vendre. El pare d'aquest senyor era el bisbe espiritista del poble.

El senyor Picafoç, quan la noia anava a treballar, destacava sempre un dels alumnes per tal de vigilar-la, perquè allò era un mosquet.

Va ésser sardanista. També fou entusiasta del cine.

Tot d'una el senyor Picafoç va morir. Ella desaparegué del poble. Durant molt temps no va saber-se'n res. Heus aquí que un dia va dir-se que vivia a Barcelona, feta una senyora.

L'havien vista pel passeig de Gràcia, amb un gran barret ple de plomes. Unes amigues de la fabrica anaren a visitar-la un dia a casa seva i tornaren meravellades. Coixins, catifes arreu, cortinatges, servei, cambra, cuinera, lacai...

Finalment, va debutar com a dansarina al cine Pícarol, de Badalona. Balls grecs i d'altres estil Tórtola. Fou un èxit de curiositat. Hi hagué un ple a vessar. En el transcurs d'un de les danses va fer un giravolt mal fet, va rellicsar i cagüé de cul a terra. Després...

Heus aquí que tot d'un ens donem compte que en lloc de fer la ressenya de la conferència, expliquem la seva infantesa. Això no era així. Però ja l'escriurem un altre dia, o esperarem que l'Estelrich la porti sota l'arc de Barà, amb En Vidal Salvó i un piano de cua.

JAUME PASSARELL

LA MUSICA

LES FANTASIES TRADICIONALS

Com que la música no es basa en la realitat externa, sinó que és una pura abstracció de l'esperit de l'home, l'home mateix l'ha creguda sempre de naturalesa misteriosa i ha forjat sobre ella mil fantasies que s'han anat trasmetent de generació en generació, com les faules i els contes mitològics, amb la diferència que les narracions imaginàries i els mites antics han anat perdent crèdit i esborrant-se de la vida intel·lectual humana, mentre que les fantasies sobre la música no sols troben eco i ressó en les masses i el públic artístic, sinó que són admeses, inventades i propagades amb seriosa autoritat, i amb llenguatge filosòfic i profund, pels alts pensadors i comentaristes de la matèria.

Ni la música és l'harmonia de les esferes; ni aplaca les fúries infernals i ressuscita Eurídice; ni domestica les feres i mou les roques; ni aterra les muralles; ni apaivaga els elements; ni atrau al fons del mar amb les sirenes; ni encanta les serpents i fa ballar les rates; ni cura les malalties; ni és una filosofia profundíssima; ni una art màgica i hermètica.

La música, sens dubte, és un art ben complex. Té el seu origen en una sensació; la sensibilitat i la intel·ligència la purifiquen i l'eleven fins a la major espiritualitat, però no deixa mai de produir un efecte fisiològic. És l'art que impressiona més directament i més materialment l'organisme de l'home. De tots els plaers estètics, el musical és el més espiritual i el més físic alhora. Per això la música té tants devots i fanàtics, que corren a oïr-la amb recolliment i unción. Per aquesta contradicció té tant poder excitatiu, i per això es creu i es conta que fa saltar les llàgrimes, desvetlla i mou l'entusiasme, munta el furor bàquic, o exalta l'ardor bèl·lic. No hi ha res de tot això: tot és suggestió i restes de fantasies antigues, com els llamps de Júpiter, o la vara de Moisès.

La música no ha de donar més que benestar estètic, plaer espiritual i goig a l'òida. Desgraciadament per a nosaltres, no existeix ni el misteriós ni el sobrenatural. Per molt greu que ens sapiga, i ni que ens porti a la desesperació, no hem de creure en fantasies desacreditades, ni en invencions gratuïtes, ni en tradicions primitives i infantils. Només en el que constatem tots els dies: que és aquest món i no cap altre, i en ses lleis naturals.

Tan bonic que seria que apareguessin fantasmies, i de l'altre barri ens escriviessin per les tauletes dels esperitistes; o bé que els astres cantessin la glòria del Creador, i que les trompetes anunciessin el dia del judici... I que nosaltres eternament hi fóssim, en esperit; o en cos i tot, com diuen els catòlics! Tant de bo! Què més voldríem!

JAUME PAHISSA

—Els homes són uns poca-vergonyes: el meu marit m'havia promès una sorpresa si prenia lliçons de cuina.

—I què ha estat?

—Mira, ha despatxat la cuinera.

(Passing Show.)

—De manera que el vostre únic consol és una botella?

—No, senyora; a la butxaca en tinc una altra.

(London Opinion.)

OFICINA INTERNACIONAL DE PATENTS I MARQUES

Josep Torre de Mer Sanromà

Advocat

Balmes, 66 Aragó, 225 Telèfon 70873

DEMANEU pertot el matamosques

RADIOL

El de millor perfum, el més econòmic i l'únic d'eficàcia

LABORATORI CREOTAL, Batista, 12 (S. M.). Telèfon 51822

GRAN SASTRERIA LAIETANA

LA DEL RELLOTGE

ELEGANCIA - PROMPTITUD - ECONOMIA

Extens i variat assortit en les novetats que la moda imposa

Veritable i garantitzat tall americà

Trajos estam i fresc, a mida, des de . . . 75 pessetes

Pantalons tennis a mida, des de . . . 18 a 115

TALLADORS DE PRIMER ORDRE

40, VIA LAIETANA, 40

TELÈFON 12446

CINEMA I DISCOS

Un film sobre el diable

Hom ha criticat mantes vegades a D. W. Griffith la seva dèria de predicador, que donen a alguns dels seus films tota l'aparença d'un sermó moralitzant. Si és incontestable que tots els més grans artistes en produir les seves obres han tractat d'influir, damunt dels seus contemporanis i s'han proposat, per tant, en cert sentit predicar, no és menys cert també que l'obra d'art es deu abans que tot a si mateixa i que la preocupació de servir pot, en passar a primer terme en la ment del productor, malmetre la puresa i la integritat de l'obra artística. Així, doncs, no creiem just criticar en la forma al·ludida al genial director americà, en posar al ser-

Potser va ésser la figura d'A. Menjou el que va suggerir a Griffith la idea del seu film. Estem fets a veure en aquest actor la personificació del tipus «amorós», de l'home que no viu sinó pel plaer, i que en s'abandona refinat està sempre disposat a menjar el millor tall — en perjudici naturalment d'un tercer —, que no pensa mai en el reuma i per qui la vida és un èxit. H. Heine ja ens informà espiritualment que el diable és, si fa no fa, un individu així, no lleig i geperut com creuen les lectures del P. Claret, sinó tot el contrari. Gens desplaent, ell és la cortesia i el bon humor personificats, un amic brillant com se sol dir, la fortor de sofre del

Una escena de «Les tristes de Satanàs»

vei d'una idea la seva activitat creadora, i si solament delatar quan aquesta intenció és mal realitzada quan, com diem, les preocupacions morals arriben a atemptar l'estètica de l'obra que s'aten massa a un fi extrínsec, en perjudici de la seva peculiar essència.

América és un poema èpic a favor del progrés i de la llibertat formidable. Les intencions patriòtiques, el calor d'una convicció, comuniquen a tota la cinta una emoció i beutat colpidores. És, si voleu, un sermó, però un sermó excel·lent. En canvi, *Les Tristes de Satanàs* és un altre sermó, però dolent. La idea està mal servida i la intenció és una fallàcia.

Cuitem a dir, o millor dit, a repetir que *Les Tristes de Satanàs* és un film indigne de la signatura que ostenta.

Ja que hem citat *América*, preguntem: ¿per què D. W. Griffith ha desertat de la seva posició heroica? Certament, els dos films d'ell estrenats aquí aquesta temporada, *La batalla dels sexes* i *La seva major victòria*, han estat dos films bons, entre els millors del repertori presentat, però amb tot no poden ni de lluny aparellar-se amb obres de la categoria d'*América*, *Les dues tempestes* o *La dansa de l'idol*. La tècnica hi és de primer ordre; l'habilitat, mestriola, però el gran temperament poètic, la puixança creadora del seu autor que sap a moments igualar-se a un Dickens o a Dostoyewski, no s'hi veuen a penes!

Esperem, vivim en la confiança que D. W. Griffith coneixerà la inspiració misteriosa que li permetrà donar encara al cinema algunes obres d'aquella elevació com ell quasi és únicament capaç de produir.

qual solament criatures com la Marguerida del *Faust* són capaces de sentir. «Jamai a la vida res m'ha fet al cor una més cruenta ferida com la figura repugnent d'aquest home, que porta escrit en el front que no pot a ningú estimar.» (Goethe.)

Fa de mal retreure el diable tal com el pensà el que fou el més gran poeta de la seva nació, tot considerant el pobre diable que ens ofereix Griffith, com un pobre diable que contrit es colpeja el pit. Aquests senyors protectors de la infància que no ens deixen veure *La passió de Santa Joana* perquè és anticlerical, ¿com no han vist que aquest diable en contrició del qual el públic arriba a sentir compassió, és una idea herètica i de les més impropies?

El simbolisme de l'obra és obscuro i complicat i la intenció moral tremendament compromesa amb escenes de mal gust i tot. Mireu que per decidir un home a casar-se, organitzar unes bacanals que volen ésser una visió de paganismes, segons ens explica un rètol, i les danses malèfiques del qual són subratllades per Lya de Putti amb una mímica visible, es necessita una suficiència imaginativa de qualitat estúpida.

El film en conjunt és bo de realització. La part central la constitueixen dues històries que corren paral·leles amb aquella alternativa d'imatges que sempre en el cinema és un èxit. La fotografia excel·lent, comporta, no obstant, una certa monotonia, per la repetició d'una mateixa modalitat, impressió de monotonia que la història, el desenvolupament de la qual hom preveu massa fàcilment, fa encara més sensible.

Dempster Carol, a qui confessem no haver vist mai, ens ha plagut molt. Porta quasi tot el pes de l'obra i el porta decorosament. Tímida i apassionada, tendra i patètica, el seu joc és variat i exacte.

Lya de Putti, que és una dona bellíssima, està en aquesta obra lletja i antipàtica. Es veu, doncs, que no és tan dimoni com A. Menjou.

R. Cortés té una fisionomia interessant, molt fotogràfica, com se sol dir. El seu paper és el d'un pobre home, més ximple que altra cosa, i això que és escriptor. Per altra part, cal situar-se; ja veurem el que faríem nosaltres si sense més ni més heredéssim com ell una fortuna, que el fa un dels homes més poderosos de la terra i A. Menjou ens portés a veure festes paganes. El que sí que desitjaríem és que Griffith es deixi d'aquesta classe de festes i vagi al gra, com abans. Reclamem poesia, veritat, humanitat i no puerilitats.

Fem nostra l'opinió de l'«Hustre crític francès A. Levinson en citar aquest film; massa petons, perquè són inútils i cursis.

J. PALAU

Visca el cinema parlant!

J. Feyder, el gran cineasta francès, tot just arribat a Hollywood es declarà convençut de la nova modalitat del cinema i ha fet unes manifestacions remarcables que ens apressen a traduir per als lectors de MIRADOR:

Jo orec en el film parlant. Com tothom, he passat per una primera etapa: film sonor, sí; parlant, no! Etapa absurda, puix que hom cau tot seguit el film parlant, donat que una cinta sonora amb rètols dona una impressió de surditat. És un gènere híbrid: sense esdevenir.

¿Per què hom sentirà uns sorolls i no pas els altres? El valor espectacular del film parlant és indiscutible; però jo vaig més lluny. El film parlant comporta totes les possibilitats d'un art cinematogràfic amplificat, deslliurat finalment dels cartells, augmentat de totes les emocions sonores.

Durant molt temps hem dit, parlant del cinema silenciós: «Es un art infant». Hom repetia això d'any a any; l'infant no creixia; finalment hem vist que no era un infant, sinó un nan.

Estació definida, ja que el film silenciós resta un instrument incomplet, almenys per l'ús a què se'l destina, és a dir, per contar històries, drames o comèdies.

Es això un problema insoluble, una acrobàcia permanent, tan impossible com pintar una miniatura amb un pinzell gruixut.

Els assumptes que convenen expressament al cinema silenciós són restringits. Més que assumptes, hom podria dir temes. Tema de la locomotora, del torrent, de la cursa de carros, del mar, etc.

Temes que no poden sinó interessar a una élite, capaços d'apreciar per ells mateixos els ritmes visuals, alguns efectes dinàmics, algunes interpretacions i deformacions fotogràfiques; tot el que en efectiu, resta el principal mèrit i la real conquesta del cinema mut.

Però des del moment que voleu sortir d'aquest domini relativament restringit de les emocions rítmiques, i que us proposeu fer psicologia, analitzar un sentiment amb matis, indispensable per a fer llum en la vostra història, per a donar-li el color i el relleu que sobrepassi l'interès dels sols fets bruts, us trobeu de nou amb el problema insoluble: la miniatura amb el pinzell gruixut.

Plorar la fi del film silenciós? Aquest no és el cas, puix que les descobertes tècniques i artístiques del film silenciós resten adquirides.

El moviment cinemàtic, el ritme visual, la coordinació dels objectius, la interpretació òptica, passen al film sonor.

Al ritme cinemàtic que resta essencial, vénen a afegir-s'hi els innombrables ritmes dels sorolls de la música i dels mots; combinacions infinites que fan del cinema sonor un mitjà d'expressió complet, d'una riquesa il·limitada, un espectacle de possibilitats més nombroses que el cinema mut, el teatre i el music-hall reunits.

Fins ara la majoria dels films sonors no són sinó peces de teatre ràpidament fotografades; diu la majoria perquè algunes són ja remarcables i expliquen els entusiasmes. Films com *Alhèlia* de King Vidor, *Burlesca* de C. Cromwell i *Thunderbolt* de Henberg, marquen etapes convincents. Aquestes obres tenen totes les qualitats dels films silenciós: el moviment cinemàtic i el ritme de les imatges hi imperen sobiranament, però l'interès de l'emoció hi són augmentades de tota l'amenitat del so i de la paraula utilitzades amb habilitat, discreció i art.

Hom no troba en aquests films les concessions puerils del so pel so, aquells intermedis musicals arbitraris, que eren el defecte dels primers «talkies».

El drama cinemàtic sonor és abans que tot cinema i no pas teatre fotografat. La diferència fonamental pot expressar-se així:

Al teatre la situació és creada pels mots; al cinema és la situació que provoca els mots.

Es a dir que el cinema no s'aproxima al teatre, del fet de conèixer les paraules; en resta ben distint i continua essent un art diferent, però amplificat i emancipat. — R.

Ja ho sabeu...

— que els films de R. Novarro per a la temporada són: *Amors prohibits* i *El Pagà*?

— que els de Greta Garbo són: *La dama misteriosa*, *Una dona lleugera* i *Orquídees salvatges*?

— que els de J. Gilbert són, a més d'*Una dona lleugera*, *Els cosacs*, *La màscara del diable* i *El desert de la set*?

— que els de E. Jannings són: *Alta traïció* i *Els pecats dels pares*?

— que *El primer amor* de P. Fejos que diem haver tingut un gran èxit a Itàlia no és sinó *Soledat*? Aquests canvis de títols són capaços de despistar al més eixerit.

Clarence Brown

Hem pogut reveure en un cinema popular, on ha estat represa, la gran obra d'aquest director: *El dimoni i la carn*. Aquest film només té una feblesa: la intervenció d'aquesta noieteta al final per arranjat les coses, figura femenina que té més de novella rosa que de Sudermann. Per la resta el film és excel·lent. Greta Garbo hi és com no l'hem ja tornada a veure més.

C. Brown era enginyer. Debutà al cinema com a assistent de M. Tourneur. El seu treball és d'una precisió matemàtica. Rarament en muntar el film hi aporta modificacions, tant és precisa en ell la visió inicial. Treballa per a la supressió dels primers plans i arribar prescindint d'ells a matisar almenys tan bé com fan els altres.

Darrerament ha filmat una magnífica història sobre la vida dels miners a Alaska: *Es el film La Ruta del 98*, amb R. Forbes i Dolores del Río. Veurem d'ell també la pròxima temporada *Una dona lleugera*, amb Greta Garbo i John Gilbert.

PANORAMA

Evelyn Brent

Ens plau publicar ací una fotografia d'aquesta dona, tal com la veurem en un film de la temporada vinent titulat: *La dona i el Rajà*.

L'ascensió en el camí de la celebritat d'aquesta artista ha estat tan ràpida com merescuda. Ahir a penes coneguda dels especialistes, avui és prou popular perquè el seu anunci en la cartellera d'un cinema sigui un reclame considerable. La seva tasca personalíssima en *La llei de l'hampa* la revela una artista intensa. Naturalment que el relleu extraordinari de la seva tasca provenia en part de les excel·lències del

EVELYN BRENT

scenari. Lamentem que la censura ens privi del plaer de veure-la en el film del mateix autor *L'última ordre*.

En l'obra on les seves facultats han trobat més favorable ocasió de manifestar-se fou en el film *D'home a home*, on ella feia el rol central i portava quasi tota sola el pes de l'obra. La rapidesa del procés cinemàtic fa particularment difícil aquesta rols en què cal en poques escenes mostrar un accentuat desenvolupament psicològic, i els que han vist el film esmentat saben com Evelyn Brent reeixí en la interpretació d'un anorreament moral provocat pel clima tropical.

Un trio excepcional

Ens referim al trio que formen Victor Seastrom, Lillian Gish i Lars Hanson, de la mútua col·laboració dels quals han sortit ja dos films de qualitat destinats a perdurar: *El vent* i *La dona marcada*, tots dos d'una remarcable honradesa artística, d'una sinceritat en la inspiració que és quasi un miracle la seva aparició en ple mercantilisme tirànic i embrutidor.

V. Seastrom ha trobat en les dos artistes consignats, dos col·laboradors, digníssims interpres del seu pensament, que quan és lliure sap ésser atrevit i profund. Vingut com ell de terres nòrdiques, Lars Hanson ha vingut amb el seu talent excepcional a rompre la monotonia del «star» americà, donant de sobte una nota de puixança i d'intensitat que ha imposat tot seguit l'admiració.

¿Quan aquests grans artistes tornaran a donar-nos una altra obra? És difícil de preveure-ho; per altra part és ara ben poc probable. Lars Hanson ha tornat aviat a Europa. Sembla que a Hollywood no l'han tractat del tot bé. De retorn a Europa ha filmat, per compte de la Ufa, *La volta a la llar*, que sembla ésser quelcom de ferm.

Lillian Gish, no fa ara res. El *scenari* que Max Reinhardt proposà per a ella als United Artists, ha estat refusat per aquesta gent, que pel que es veu el trobaven massa artístic. Mentrestant la pròxima temporada l'haurà de passar sense cap film de Lillian Gish. Caldria, doncs, que MIRADOR procuri posar remei a tan greu anomalia representant alguns dels seus films, que en té de bons, d'excel·lents!

Quant a V. Seastrom, el seu darrer film: *La màscara del diable*, és amb John Gilbert que l'ha filmat. John Gilbert havia ja treballat amb ell, en el film: *El que rep les bufetades*. Ningú no negarà les aptituds del famós actor, però tothom també convindrà que hi ha entre ell i Lars Hanson una bona distància, a favor de l'últim, naturalment. Hom ho pogué copsar plenament en el film: *El dimoni i la carn*, on treballaren plegats. John Gilbert hi tenia un veí que el comprometia. I és que hi ha en el treball de Lars Hanson una humilitat, una renúncia a tot exhibicionisme que és el secret de l'art autèntic i que contrasta sensiblement amb el divisme de John Gilbert. Esperem que en el pròxim film, Seastrom haurà sabut imposar-se!

M. M.

DISCOS

Llevat de la *Sinfonia* de Mozart, que l'altre dia comentàvem, l'enregistrament de música simfònica d'aquest mes queda reduït a *Le Fontane di Roma* i a unes danses de Brahms.

El poema simfònic de Respighi pertany encara a la música dita de programa; en ell el compositor, segons manifesta en la mateixa partitura, ha volgut copsar tota la grandesa de Roma: els seus homes, les seves legions, festes, etc., etc. I per això ha tingut d'emprar un llenguatge musical massa extens, que el fa abarrocat. Això en una sala de concerts fa certa impressió de grandiositat si és revestida amb procediments orquestrals de bona llei, com és amb aquesta obra, però el disc resulta un motllo massa estret per a contenir-la. Els editors de música mecànica mostren una preferència molt d'agrair per a la música moderna, per més que aquesta en moltes de les seves manifestacions sigui un xic difícil de copsar. La nova escola italiana, de la qual Respighi és un dels principals mantenidors, té altres obres més per al disc, ens referim sobretot a música de cambra i cançons: el mateix Respighi i encara més Malipiero, tenen veritables encerts. Ara, pel que no passem és per donar al mercat l'obra inacabada i més en poemes simfònics d'una unitat, que fa impossible d'ésser executada en fragments; caldria haver esperat a donar l'obra sencera.

Els americans, si per ara no han donat cap autor d'obres simfòniques d'un interès positiu, gaudeixen en canvi d'instruments d'execució força remarcables. L'altre dia parlàvem de l'Orquestra de Filadèlfia; avui és l'Orquestra de Sant Francisco que cal senyalar amb l'interpretació de dues danses de Brahms, no les més conegudes, però sí força estimables per la seva línia melòdica arranjada amb temes populars en forma que els treu aquella grisor acadèmica que omple gairebé sempre la música d'aquest autor.

La música de cambra porta aquest mes autors ben representatius: Brahms i el músic espanyol Turina.

El quintet Op. 34 de Brahms que executen el pianista H. Bauer i el quartet Flonzaley omple cinc discos de la Companyia Gramòfon. En aquesta obra hom sent encara una lleugera influència del primer temps que necessita tres discos de trenta centímetres; us recorda que Brahms no va tenir sempre massa en compte el sentit de la proporció. Però en els altres fragments es troba aquella noble factura de construcció que sempre és admirada en les obres d'aquest autor, especialment el *scherzo* és d'una elegància molt palesa, que es fa remarcable amb la superba interpretació amb què és enregistrat. Harold Bauer, interpretant la part de piano, aconsegueix singularitzar-se en la seva tasca sense que el conjunt perdi la seva homogeneïtat, i això sempre és remarcable en un virtuos del piano.

El disc que recull l'obra de Turina *La oración del torero* assoleix aquell grau d'expressió tan intens en aquesta música meridional, que aquí es manifesta neta i sense cap efectisme dels que podria fer suposar el seu títol.

D'aquest mateix autor és la fantasia *Fiesta mora en Tànger*, escrita en forma original per a piano i impressionat un arranjament per a llautis; és doblat per una cançó d'un músic espanyol del segle XV, D. de Mena, dit *Tres caprichos para vihuelas*.

J. G.

Le Fontane di Roma (Respighi), per l'Orquestra Simfònica de Londres (Companyia del Gramòfon, AB 421).

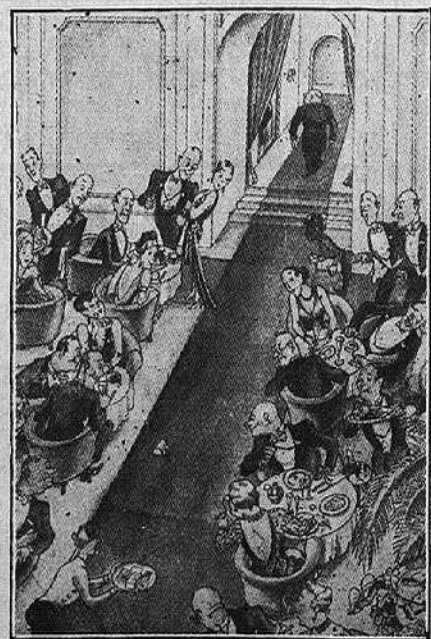
Danza húngara núm. 5 i *Danza húngara* núm. 6 (Brahms), per l'Orquestra Simfònica de Sant Francisco (Companyia del Gramòfon, AA 143).

Quinteto en fa menor, Op. 34 (Brahms), per Harold Bauer i el Quartet de corda Flonzaley (Companyia del Gramòfon, DB 970-1-2-3-4).

La Oración del Torero (Turina), pel Quartet Rafael (Companyia del Gramòfon, AB 438).

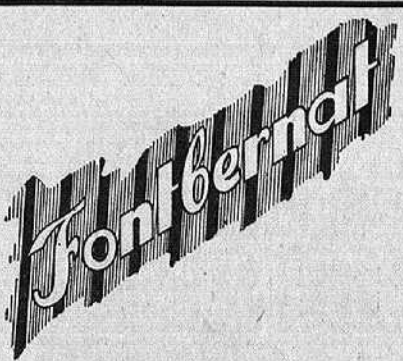
Fiesta mora en Tànger (Turina) (Arr. Aguilar) i *Tres caprichos para vihuelas* (D. de Mena, segle XV), pel quartet Aguilar (Companyia del Gramòfon, AB 442).

Lavabos Cardona. Vergara, 1

Al senyor li ha caigut un puny.

(Kölnische Illustrierte Zeitung.)

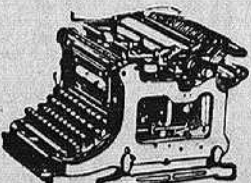

Sastre

Cucurulla, 2, 1ª BARCELONA

Albiol G. i Riera, S. L.

Passelg de Gràcia, 42 - BARCELONA - Telèfon 15345

Quan vulgueu adquirir una màquina d'escriure consulteu-nos
Aquesta casa és absolutament formal

Màquines de totes marques: noves, reconstruïdes i d'ocasió
Taller ben muntat per a adobs i reconstruccions. Abonaments
Representants de l'atrill «KOPI» i multicopistes «PERFECT»

D'UN 5 A UN 10 PER 100 DE DESCOMPTE PRESENTANT AQUEST ANUNCI

DE LES ARTS

Una escultura de Fenosa

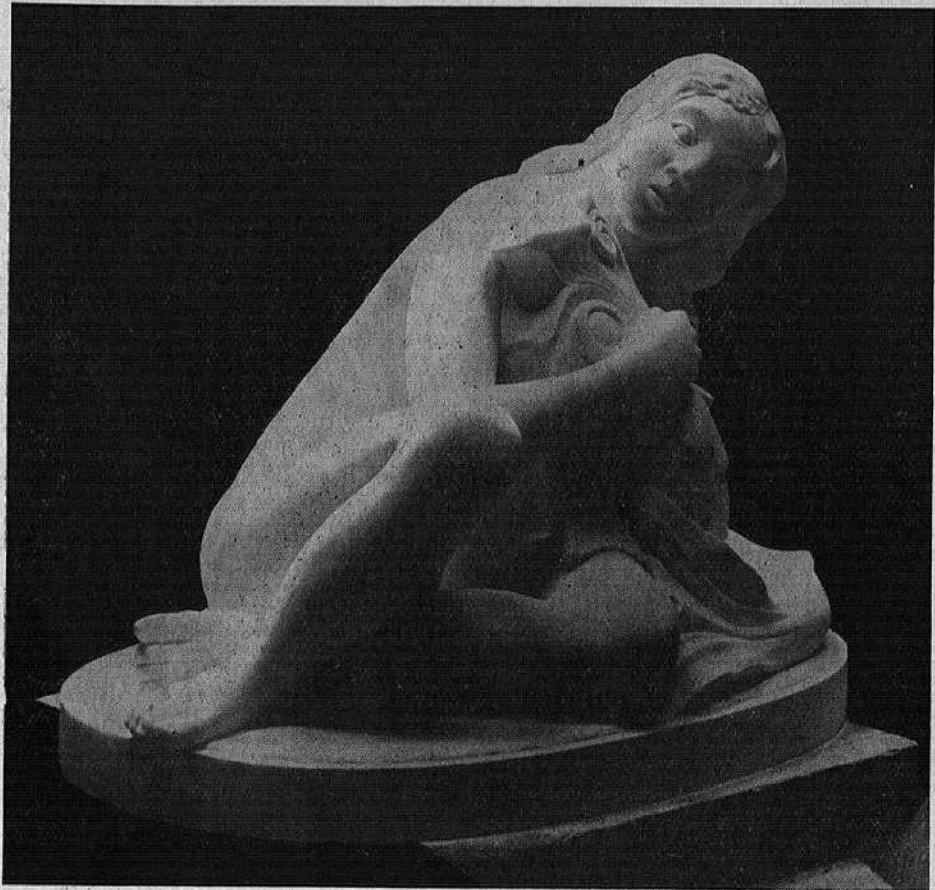
A París vaig veure, per primera vegada, una escultura de Fenosa. D'això ja fa uns quants anys. En aquella època Fenosa passava la temporada de privacions i neguits que anomenarem, per entendre's, "l'hora d'obrir-se un còm", la qual han hagut de passar gairebé tots els nostres artistes que avui dia estan més o menys situats en la *Ville Lumière*, com diuen els magazines.

En aquella època, París començava a lliurar el cubisme; Tristan Tzara feia ro-

Pere Inglada era ja, en aquell temps, l'exquisit dibuixant *animalier* d'afinitats orientalistes, amb la correcció selecta de sempre.

Màrius Vives treballava en les seves terres cuites, d'una sabor local remarcable i En Sala bufava el seus vidres amb la seva habilitat acostumada.

I Apelles Fenosa què feia, en aquell temps, per París? Freqüentant diàriament *La Rotonde*, conversant a les taules del *Dôme*, discutint amb tota mena d'artistes pro-

cedents de tota mena de països, afinant la seva visió escultòrica i produir no pas tot el que volia, sino tot el que podia interessar als marxants. Era el cas de gairebé tots els començaments, el moment de les gran il·lusions, de la primera joventut, amb tot el repertori d'aspiracions, elevades recerques, indispensables, privacions, etc.

Ha passat el temps i la situació de Fenosa començava a consolidar-se. Aquella intenció emotiva de la primera època, avui ha granat. L'essència principal de l'escultura de Fenosa és, encara, una expressivitat alada, per bé que, de vegades, tot just insinuada. Ara com ara, hi ha més intenció que solucions resoltes, cosa, per altra banda, de majors possibilitats que una tècnica traçada al servei d'una visió insulsa.

L'escultura de Fenosa té certes afinitats amb l'expressionisme alemany. Però el contagi és més en el concepte que en la realització, puix el nostre escultor conserva la seva racialitat. Per això podríem dir que ha insinuat l'expressionisme català.

En l'escultura de Fenosa hi ha una incògnita que el temps, naturalment, solucionarà: saber si la superació de l'ofici mitigarà el *charme* actual, o bé l'aguditzarà.

Un retrat cal fer a Fenosa: la seva lentitud de producció; puix els qui estimem la seva escultura voldríem veure'n més sovint. De les obres que coneix, assenyalare: *Les tres Gràcies* com una mostra reeixida de l'epigramisme viu i sensible de l'art de Fenosa.

L'escultura que reproduïm, és un pas endavant. Seguint així, aquella incògnita esmentada es resol·liria favorablement. La composició d'aquest brodat per a un jardí de Sant Gervasi està ben resolta; i quant a visió estem més a prop d'algunes escultures de jardí vuitcentistes del mateix Sant Gervasi, que no pas del—posem per cas—expressionista Lehmbruck. Això vol dir que Fenosa ha sabut situar la seva escultura en el lloc d'emplaçament destinat, tot conservant les característiques del seu estil.

Màrius Gifreda

L'escultura d'Apelles Fenosa de què es parla en aquest article i representada pel gravat que l'acompanya, està destinada a una font per a la torre que posseeix el senyor N. Esteve als voltants de Barcelona.

SOBRE DOMINGO

La pintura de Domingo, com la veig millor, és amb els ulls tancats; en percebo el ritme amb la cadència del meu cor.

Domingo esguarda viure el color, preveu els seus dissenys, i ella li fa les seves confidències. — Ell la traïx... si traïx és estimar massa.

Com Judes lliurà el Crist, la lliura al botxí per tal de millor exaltar-la i de plànyer-la.

Domingo? Les seves teles, mal les talles sin a trossos, cada una d'elles, a la palma de la mà o dintre de tot d'un calaix seguien vivint.

Vida múltiple de les cèl·lules el conjunt de les quals és una altra vida, embranzides profundes, d'esquerra a dreta, tals com del cor humà — tal és l'obra de Francesc Domingo, la seva creació. Perquè creador ho és en la mesura en què l'apòstol ho és del seu déu.

I després, i sobretot, és pintor.

Enteneu amb això que ell, conscient del seu paper i dels seus mitjans, ha adaptat aquests a aquell.

En el seu art l'atzar no entra sinó autoritzat i en tant que els seus efectes són previsibles.

Amant sense egoisme de la tela, cap parcel·la no és privada de les seves carícies. Si pinta un retrat, Domingo tracta amb la mateixa ardor la cara i el fons.

Domingo, pintor, és home també i per això tot el comú. — Quantes de vegades he comparat — i amb avantatge seu — la tècnica d'ell a la de Monet.

Monet, un pintor i no un home. El seu lloc no és pas a la vida. Pel que a mi fa, no tindrè mai ganes de tenir una de les seves obres tatuada damunt el meu pit. Ja és dir prou. Monet? Un demagog de la pintura, un escamotjador de dificultats. L'oli és noble, ell el substitueix. — Per fer ressaltar una flor porpra, sacrifica espais immensos, els colpeja de dol. Amb falsos aires d'abandó. Monet dibuixa primer per obeir després el seu dibuix. — El templa la carta postal i la seva sensibilitat. Domingo pinta — i prou. Distingeix dibuix i pintura i considera llur confusió com una mena de pederàstia.

Amb això es veu que té el gust del que és normal i a no es sacrifica a les modes.

I què pinta? Tot, i a més a més dones. De moment, potser només pinta dones. Però qui sap si ho sap! — l'objecte li és indiferent.

Que no li parlin pas de pintura objectiva. Se'n riuria. No es discuteix allò que és... i, vulgui's no es vulgui, l'objecte és sempre a la base de la pintura.

Totes les escoles han cercat la valor pictòrica fent-la dependre de l'objecte. — Error. — L'objecte no viu sense matèria. En conseqüència la matèria és, abans que tot, l'expressió veritable de l'art i el pintor ha d'animar-la.

Per això és que conforma el món a la seva reproducció. Domingo diu als que re-

Pintura de Domingo exposada actualment a la Sala Parés

trata: «Sou aquí, la vostra presència m'és agradable, però inútil. Feu el que vulgueu. Jo treballa de memòria.»

Partir d'una sensació per arribar al perfecte no és cap mitjà de transmetre-la. Cal una deformació per traduir l'emoció, com cal una oració per expressar la fe.

La perfecció és descendent. Ve de Déu a vosaltres. És un present de Déu. L'art, al contrari, és ascendent. És una recerca de Déu.

La perfecció, espècie de miracle, és tal o no és. L'art està fundat sobre el reeixir. — L'obra artística hauria pogut ésser altra. Però el geni és un atzar que dura.

Francesc Domingo té geni.

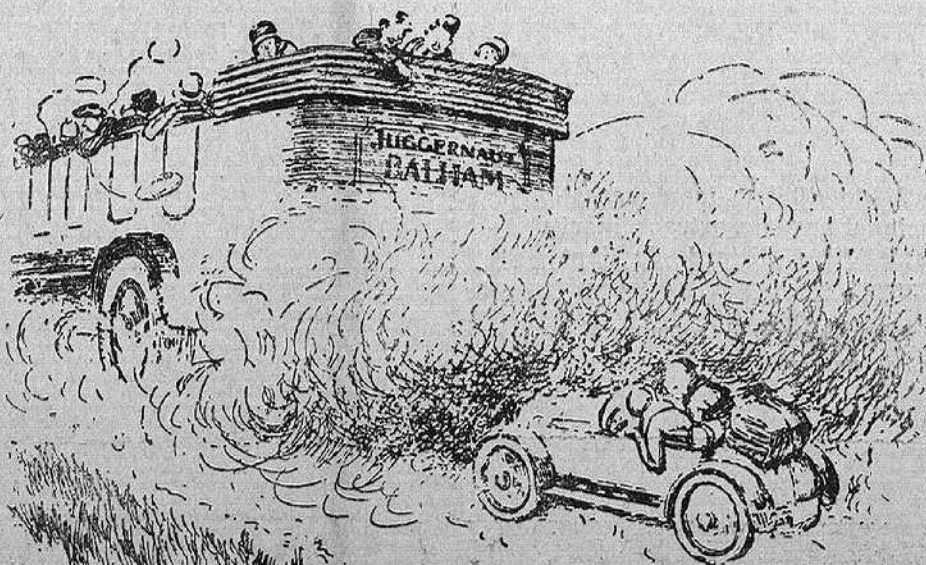
ANDRÉ CAYATTE

FAIANÇA CATALA
VIDUA DE SANTIAGO SEGURA

Grans novetats amb objectes per a presents.
Bomboneres amb dolços per a bodes i bateigs.

PRESENTACIÓ EXQUISIDA
Corts, 615 & BARCELONA

Feu fer els vostres gravats en la
UNIÓ DE FOTOGRAVADORS
CORTS, 481 : Telèfon 33421

El propietari curt de vista del 5 cavalls. — No era cap tempestat, dona; és que hem fet cinc quilòmetres sota aquest autocar.

(Ric et Rac.)

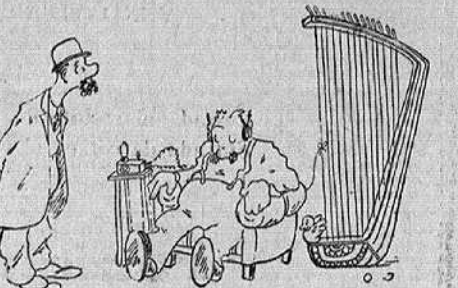
— Que prodrieu dir-me si es dorm bé en aquest hostal?
— Em penso que sí. Fa una hora que truco i no baixa ningú a obrir-me.

(Passing Show.)

— Teniu un bon gos per guardar-vos la roba.
— El cas és que aquest gos no és meu, i ja fa una hora que no em deixa acostar-m'hi per vestir-me.

(Passing Show.)

— Caram! Des de quan toques l'arpa?
— Què t'emboliques! ¿No veus que em serveix d'antena?

(Münchener Illustrierte Presse.)

La clienta. — No m'agrada aquest silló: té els braços massa durs.

(Life.)

El repòrter. — Això dona gust!

(Judge.)

— No us queixeu del vostre marit. Està d'allò més bé per la seva edat.
— Per la seva potser sí, però per la meva...

(Ric et Rac.)

— Figura't que el poca-vergonya s'ha dedicat a explicar qui sap les mentides sobre mi.
— Per què no l'obligues a provar el que ha dit?
— No bado tant. Llavors potser se sabria la veritat.

(Punch.)

Joies i pel·lories
L. Roca
Rambla del Centre 33.
Passatge Bacarai, 2.

Exposició Internacional de Barcelona

Oberta fins a les dues de la matinada

Cada dia, fins a les nou de la nit, el públic podrà visitar les instal·lacions industrials dels Palaus de Comunicacions i Transports, Electricitat i Força Motriu, Art Modern, Alfons XIII, Reina Victòria Eugènia, Vestit Agricultura i Alimentació, i Meridional i Missions.

La secció de l'Art Antic del PALAU NACIONAL estarà oberta igualment al públic cada dia, de deu a una del matí i de quatre a set de la tarda, sempre que no hi tingui lloc cap festival.

Cada dia, tarda i nit, concert per Bandes militars i civils

Gran Parc d'Atraccions Roserar - Miramar - Poble Oriental

SECCIÓ JAPONESA AL PALAU ALFONS XIII
VENDA D'ARTICLES JAPONESOS

PREUS

Entrada al recinte de l'Exposició 2 ptes.
Entrada de cotxes al recinte 4 »

Poble Espanyol

AVUI DIJOUS, a les sis de la tarda, Gran Festa Infantil al Poble Espanyol, amb focs japonesos, enlairament de bombes, cucanyes, bandes de música, pallassos, gegants, nans, etc., etc.

PREUS

Entrada al Poble Espanyol 2 ptes.
Entrada al Poble Espanyol, nens 1 »
Cadires gratis.

Palau de Projeccions

AVUI DIJOUS, a un quart d'onze de la nit,

Primer Concert per l'Orfeó Català

sota la direcció del mestre LLUIS MILLET

PROGRAMA

PRIMERA PART

MILLET El cant de la Senyera
MAS I SERRACANT El rossinyol
Soprano solo, Sra. Fornells
PÉREZ MOYA La nina bella
PÉREZ MOYA Cançó de batre
Tenor solo, Sr. Nin
COMELLES RIBÓ L'enyor
Soprano solo, Srta. Salvadó
BOTEY El caçador i la pastoreta
Bariton solo, Sr. Crespo
MORERA Les fulles seques (sardana)

SEGONA PART

NICOLAU La Mare de Déu
RAVEL Tres ocellots del Paradís
Solistes: Sra. Fornells
Srta. Roca
Srs. Torre i Crespo
VICTORIA Calica verunt couli mei
JANNEQUIN Ocellada

TERCERA PART

VIVES Jesús i Sant Joan
VIVES Processó a la muntanya
VIVES A la plaça hi han ballades

Llotges sense entrada 30 ptes.
Entrada platea amb entrada 4 »
Butaca lateral de pis 3 »
Butaca pis amb entrada 3 »
Entrada a llotja 1 »

Dia 6, a les deu de la nit: Inauguració de l'Orgue monumental instal·lat al saló de festes del Palau Nacional amb un extraordinari concert a càrrec de l'eminent organista Alfred Sittard, de Sant Miquel, d'Hamburg

(Sol·liciteu invitacions a les Oficines de l'Exposició [Secció d'Organització i Propaganda], i Magatzems de música)

Demaneu
"BABY-LAX"
El millor Laxant-Purgant

AIGUA DE ROCALLAURA

La deu més rica del món

Si vostè pateix d'Aluminúria, Litiasis drica (mal de pedra), Bronquitis parenquimatoses, Nefritis crònica, es curarà radicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn amb ampolles de litre i de mig litre i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals

FORTUNY, S. A.

CARRER HOSPITAL, 32, v. SALMERÓN, 133

RAMON BES & C.^A

Maquinària, Tipus, Filetatge de bronze, Tintes y utilitatge per les Arts Gràfiques

Carrer Agullers, 1, i Via Laietana, 4

Telèfon 15524 - Apartat 896

Direcció telegràfica: DANIBES

BARCELONA

Altes, baixes i
traspassos
de contribució

Totes les diligències i
conflictes amb Hisenda
Diputació
i Ajuntaments

AFISA

Director

CARLES OSSORIO

Laietana, 18, pral., B

SUBSCRIVIU-VOS A LA GASETA DE LES ARTS

DIRECTOR: Màrius Gifreda
ART ANTIC: Joaquim Folch i Torres
ART MODERN: Rafael Benet

ABONAMENT

Un any: Barcelona, 17 ptes. — Península, 18 ptes.
Un trimestre: Barcelona, 6 ptes. — Península, 6'50 ptes.

Redacció i Administració: VIA LAIETANA, 37 - BARCELONA

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

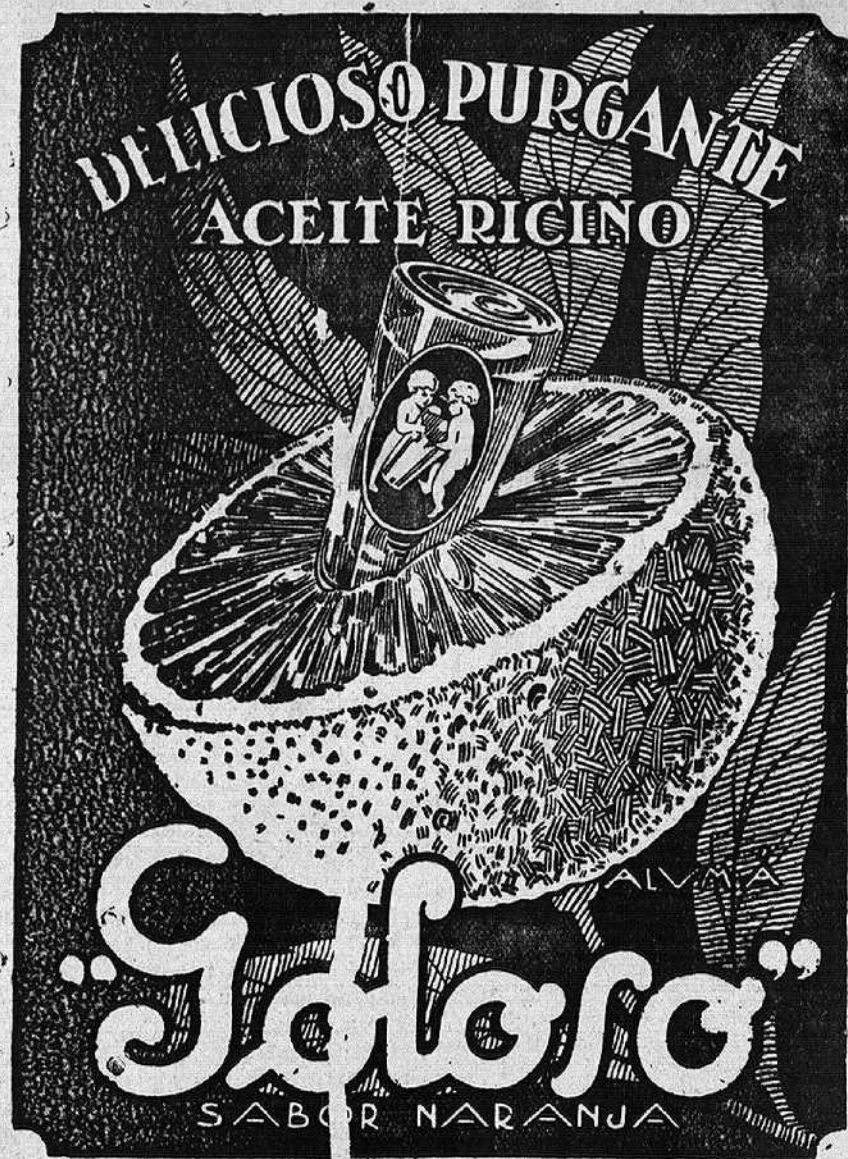
Correus: Apartat 190
Telegr: "CARBUROS"

Mallorca, 234
BARCELONA

Telèfon 73013

CARBUR DE CALCI, Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corubion (Corunya) :: OXIGEN 99 %, DE PURESA, Fàbriques a Barcelona i València :: ACETILEN DISOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid i València :: FERRO MANGANESI i FERRO-SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i pesses seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIO INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES materials d'aportació per la SOLDADURA AUTÒGENA

Pressupostos, estudis, consultes i assaigs, gratis

Subscribiu-vos a MIRADOR

SETMANARI CATALA

Polai, 62. - BARCELONA

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

En _____
que viu a _____
carrer _____ n.º _____ se subscriu a **MIRADOR**
pel preu fixat de 2'50 ptes. trimestre.
_____ de _____ de 19____
Signatura

